

Kutatók éjszakája 2008

„Ma mindenki vulkanológus lehet” c. program

szakmai beszámoló

szervezők: Dr. Harangi Szabolcs, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE Kőzettan-Geokémiai Tanszék (szabolcs.harangi@geology.elte.hu)

és

H. Lukács Réka (reka.lukacs@geology.elte.hu), PhD hallgató, ELTE Kőzettan-Geokémiai Tanszék

Látogatók száma: kb. 400!

A programot négy helyszínen bonyolítottuk le a Kőzettan-Geokémiai Tanszék területén délelőtt 10 órától este 8-ig. A programot előzetesen a Kutatók éjszakája hivatalos honlapján hirdettük, néhány program esetében előzetes regisztrációt kértünk, ezenkívül az ELTE Kőzettan-Geokémiai Tanszék honlapjára (<http://petrology.geology.elte.hu/>) is készítettünk egy részletes programismertetőt. Továbbá, szórólapokkal megkerestünk iskolákat is, így több helyről teljes osztályok is jöttek.

regisztrációs pult a „Ma mindenki vulkanológus lehet” c. programra

Az ún. „Kilauea-teremben” Öveges professzor szellemében vulkánkísérletek várták az érdeklődőket. Hogyan és miért folyik ki a láva a tűzhányókból, miért robban a magma és hoz létre lávatűzijátékot vagy gomolygó hamufelhőt? Mindezt egyszerű, játékos kísérletekkel mutattuk be. A programok folyamatosan zajlottak, szünet nélkül, 45 perces, sok esetben 30 perces időközönként. Az előzetes regisztráció során már az összes hely elkelt, sőt teljes osztályok utólagos jelentkezését már nem tudtuk fogadni. Tizenöt alkalommal mutattuk be a kísérletekkel tarkított előadást, átlagosan 20-22 látogatóval, ami azt jelenti, hogy csak ezt a programunkat több mint 300-an látták!

Képek az előadásokból:

közönség

ilyen egy lávaközet!

teljes a figyelem, a vulkánkitörés megindult!

a kitörés!

Ilyen magasra megy a hamufelhő!

ez kérem szépen, így működik!

erről van szó!

figyelem-figyelem: ebből a tűzhányóból láva ömlik ki!

nem spenót - lávató!

Az előző helyszínnel szemben lévő teremben (ún. „Etna-terem”) volt a Vulkanjátsszóház. Itt elsősorban a gyerekek találtak kedvükre valót. Legnagyobb sikere ismét a gyurmából történő vulkánépítésnek volt, de megint sok szép vulkán festmény és gyöngyvulkán is készült. A különböző nehézségi fokozatú vulkánpuzzle is próbára tette a gyerekek és felnőttek képességeit. A legnagyobb forgalom a délelőtti órákban volt, amikor több iskolás osztály is végiglátogatta programjainkat. Erre az időre egy további programot is szerveztünk, Makádi László vezetésével őshüllő és egyéb ősmaradványokat lehetett kipreparálni a kőzetekből. A kézműves munkák mellett folyamatosan vetítettünk vulkánokról szóló filmeket. Itt lehetett próbára tenni a vulkánokról szóló ismereteket is. Nagy posztereken mutattuk be a Föld belső szerkezetét, a vulkáni működés sokszínűségét és annak okát, a nagy vulkáni kitörések társadalmi következményeit, a Kárpát-medence tűzhányóit, a legutolsó kitörések helyeit stb. A vulkánkvíz sikeres megoldói különböző ajándékokat kaptak.

Képek a programról:

készülnek a gyurmavulkánok

készen vannak: gyurmavulkáni mező

még így is megy!

Hű, de szép lesz!

összedolgozás

itt fog majd kijönni!

az enyém ilyen!

az enyém pedig ilyen!

itt két tűzhányó is lesz!

és nálad?

vulkán és művészet

készülnek a gyöngyvulkánok

az eredmény: gyöngyvulkáni mező

vulkánok darabokból

A tanszék földszinti részén is két helyszín várta az érdeklődőket. Az ún. „Merapi-teremben” egész nap nagy nyüzsgés volt, programjaink folyamatosan, szünet nélkül zajlottak. Erre a programra az előzetes regisztráció során több mint a helyek fele elkelt (több mint 100 regisztrált résztvevő), de a programokat végül ennél is többen látogatták. A teremben munkatársaink egyszerre több foglalkozást vezettek. Volt közhathatózás, mikroszkópos vizsgálat, l vak zet vizsgálat, valamint egyszerű kísérletek. Mindenki maga készíthetett mikroszkópos vizsgálatra alkalmas k zetcsiszolatot!

Képek a programról:

kövek-kövek.....nézd ez milyen k !

azt a..., ebben mi van?? Nézzétek, itt vannak a sz trobant magma darabjai!

pezseg vagy nem pezseg? Neked is milyen szép k ved van!

elég vékony már? készülnek a k zetcsiszolatok na itt van készen a minta!

itt mik vannak?

huhh, mi van benne!

Ez beleillik ide!

mikroszkópos kutatói nagyüzem

ezt kicsik és nagyok is csinálhatják!

Végül, a negyedik helyszínen, az ún. „Unzen-teremben” egész nap előadások mentek, amelyeket dr. Harangi Szabolcs tartott. Ezek közül kettő, a Surtsey születését bemutató és az ugyancsak izlandi Heimaey vulkán kitöréséről szóló előadás filmvetítéssel egybekötött volt. Ezenkívül, egy-egy előadás szólt a Föld nagy vulkáni kitöréseiről, amelyek társadalmakat rengettek meg és a Kárpát-medence legutolsó vulkáni kitöréseiről, amely nyomán azon is elgondolkodtunk, hogy lesz-e még a térségünkben további vulkáni működés? Mind a négy előadás kétszer került bemutatásra. Az előadásokat egyenként 15-25 fős közönség látogatta, összességében ezen a programon tehát 120-150 látogató vett részt.

